

ॐ

॥ तस्य गाचकः प्रणवः ॥

# લાતમભરા

આત્મનો હિતાય જગતઃ સુખાય



પ.પુ. ગુરુદેવશ્રી યોગબિક્ષુજી

વર્ષ - ૩૫ (ઓક્ટોબર, નવેમ્બર, ડિસેમ્બર)

VOL - XXXV 2019-20

માનદ તંત્રી : મિનિષ પટેલ

ISSUE-II

‘યોગ’ બિક્ષા લાવીએ, ‘બિક્ષુ’ બની ગુરુદ્વાર;  
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

॥ॐ॥  
॥तस्य वाचकः प्रणवः ॥



स्टेज



डॉ. भिक्षुज्ञ, देवयंदभाई, हंसाबहेन



स्वाध्याय



श्री देवयंदभाई तथा परिवार



श्री किरणभाई, डॉ. भिक्षुज्ञ



श्री शशीकांतभाई



स्वाध्याय



स्वाध्याय

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

## રત્નમભરા (ऋતમભરા) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

### તંત્રી સ્થાનેથી

‘ગુરુપૂર્ણિમાં’ એટલે પોતાના ગુરુ દ્વારા મળેલાં જ્ઞાનને યાદ કરીને તેમનું પૂજન કરવાનો દિવસ. દર વખતની જેમ આ વખતે પણ ગુરુપૂર્ણિમાનાં કાર્યક્રમનું ખૂબ સુંદર આયોજન કરવામાં આયું હતું. કાર્યક્રમને અનુસાર હોલની આધ્યાત્મિક સજ્જાવટ, મોટા પડદા ઉપર પૂ. ગુરુજીની હાજરી તથા ગુરુ ભાઈ-બહેનોના ઉત્સાહથી ગુરુપૂર્ણિમાનો કાર્યક્રમ સુંદર રીતે સંપન્ન થયો. સમગ્ર કાર્યક્રમ દરમિયાન મોટા પડદા ઉપર પૂ. ગુરુજીની હાજરીથી કાર્યક્રમમાં ભાગ લેનાર દરેક ગુરુ ભાઈ-બહેનોનો ઉત્સાહ અનેરો હતો. પૂ. ગુરુજી

કાર્યક્રમમાં પ્રત્યક્ષ હાજરી નથી આપી શકતા. પરંતુ ઓમ્પરિવારનાં સ્વયંસેવકોની મહેનત અને ગુરુપ્રેમના પરિણામ રૂપ આ વખતે જાણે પૂ. ગુરુજી પ્રત્યક્ષ હાજર રહ્યા હોય તેવી દરેકને અનુભૂતિ થઈ. આ કાર્યક્રમનાં કેટલાંક ફોટોગ્રાફ્સ સામેના પાના ઉપર આપેલ છે.

ઓમ્પરિવારનાં ઉપક્રમે દર વર્ષે શ્રાવણ મહિનામાં ‘ઓમ્ નમઃ શિવાય’ની ધૂનનું આયોજન થાય છે. આખો મહિનો દરરોજ એક કલાક તથા છેલ્લા દિવસે સણંગ દસ કલાકની ધૂનનું આયોજન પણ ખૂબ સુંદર રીતે થયું.

### શિવરાત્રી નિમિત્તે સર્વજ્ઞવ હિતાય - સુખાય, ઉમરેઠ મુકામે યોજાયેલ કાર્યક્રમમાં પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વચન

તા. ૧૮-૨-૨૦૧૮, રવિવાર

સંકલન - શિક્ષણાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય, તો જ આપણી જ્ય.

અનંતકૃપાળું ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી તથા યોગીરાજ પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવના અસીમ આશીર્વદ્ધિ ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે સર્વજ્ઞવ હિતાય-સુખાય દર વર્ષે નિયમિત કલ્યાણકારી-આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમનું આયોજન થાય છે. તે પૈકીનો એક કાર્યક્રમ શિવરાત્રી નિમિત્તેનો ઉમરેઠ મુકામે ઉજવવામાં આવે છે. તા. ૧૮-૨-૧૮ ને રવિવારે કાર્યક્રમની ઉજવણીનું આયોજન ઉમરેઠ ઓમ્પરિવાર તરફથી કરવામાં આવેલા. આ કાર્યક્રમનું એક વિશેષ મહત્વ રહેલ. આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે ઓમ્પરિવારના

આધ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજે વિક્રમ સંવત ૨૦૭૩ આસો વદ દશમના દિવસે નેવુમા વર્ષમાં શુભ પ્રવેશ કરેલ, તે નિમિત્તે પરમાત્માની પરમ્કૃપા તથા પૂજયશ્રીના અનંત આશીર્વદ્ધિ ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે સમગ્ર નેવુમા વર્ષ દરમિયાન જુદાં-જુદાં સ્થળે ભક્તોના ન્યાં સર્વજ્ઞવ હિતાય-સુખાયની નિષ્કામ ઉમદા ભાવનાથી વિવિધ સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવા નિર્ધારિલ. તો આ શિવરાત્રિ નિમિત્તેની ઉજવણીનો સમાવેશ પણ નેવુમા વર્ષની ઉજવણીના કાર્યક્રમમાં જ જોડી દેવામાં આવેલ. આમ વિશેષ રૂપે યોજાયેલ શિવરાત્રી નિમિત્તેની ઉજવણીનો સમાવેશ પણ

નેવુમાં વર્ષની ઉજવણીના કાર્યક્રમમાં જ જોડી દેવામાં આવેલ. આમ વિશેષ રૂપે યોજાયેલ શિવરાત્રી નિમિત્તેના કાર્યક્રમમાં યોગીરાજ પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી

મહારાજે જે અહૈતુકી કૃપાની ડેલી વરસાવતાં અમૃત્ય આશીર્વચનની ગતગંગા વહાવી, તેને નીચે મુજબ ૨૯ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવેલ છે.

### ★ આશીર્વચન ★

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જ્ય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય, તો જ આપણી જ્ય.

સર્વેનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશ્રિ

તમે સૌં સ્વયંસેવક ભાઈબહેનો ખૂબ જ સમજણપૂર્વક પરસ્પરના સાથ-સહકાર અને સંપથી પ્રેમપૂર્વક સર્વ જીવ હિતાય-સુખાયના કાર્યક્રમોનું આયોજન ખૂબ જ સુયવસ્થિત રીતે કરી રહ્યા છો, તે બદલ ખૂબ-ખૂબ ધન્યવાદ. આજે ઉમરેઠમાં કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. જ્યારે અમારું સ્વાસ્થ્ય સારું હતું ત્યારે ભક્તોના નિસ્વાર્થપ્રેમને વશ અવારનવાર ઉમરેઠમાં ઘણું રોકાવાનું થયું હતું. પરમાત્માની કૃપાથી ઉમરેઠમાં સર્વજીવ હિતાય-સુખાયનાં ખૂબ જ સુંદર કાર્યક્રમો થયેલ. એક વાર ગુજરાતમાં દુષ્કળની પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ હતી. તે સમયે ઉમરેઠમાં શ્રી શાંતિપ્રસાદ પંડ્યાના ઘરે એક મહિનાનો અંદર ગાયત્રી જપયજ્ઞ રાખેલ. તેનું આયોજન ખૂબ જ સુંદર રીતે કરવામાં આવેલ. જપયજ્ઞની પૂર્ણાંહુતિને દિવસે પૂર્ણાંહુતિ બાદ ગુજરાતમાં સર્વત્ર સારો વરસાદ વરસવાનો પ્રારંભ પરમાત્માની કૃપાથી થયો હતો. એક સમયે ઉમરેઠમાં વ્યાપક પ્રમાણમાં રોગચાળો ફેલાયેલો. લગતભગ ઘેરવેર કોઈ ને કોઈ બીમાર હતું. તે સમયે ઉમરેઠના ઓમ્પરિવારના યુવાન ભાઈ-બહેનોના સાથ-સહકારથી ગલીએ-ગલીએ પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિયજ્ઞનું આયોજન કરવામાં આવેલ. પરિણામે પરમાત્માની કૃપાથી થોડા સમયમાં જ રોગચાળો કાબૂમાં આવી ગયેલ. આમ, પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિયજ્ઞની શરૂઆત ઉમરેઠથી કરવામાં આવેલ. ઉમરેઠમાં કાર્તિકાઈના ઘરે રહેવાનું થયેલ. તે સમયે તેમનાં માતુશ્રી શાંતાબા, ભાઈ યોગેશભાઈ તથા કમલેશભાઈ અને સમગ્ર પરિવારે ખૂબ જ પ્રેમપૂર્વક અમારી સેવા સરભરા કરેલ. આ બધું કહેવાનું મૂળ તાત્પર્ય એ છે કે તે સર્વેની કેટલી બધી આધ્યાત્મિકતામાં

રુચિ, ગુરુ-સંતો પ્રત્યેનો સમજણપૂર્વકનો પ્રેમ દેખાય છે. તેનાથી સૌ કોઈને પણ કલ્યાણકારી પ્રેરણ મળે. સૌ કોઈ એક ક્ષાણનો પણ વિલંબ કર્યો વિના અત્યારથી જ કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવાનો દઢ નિશ્ચય કરી, વિના-વિલંબે તે માટે જરૂરી પુરુષાર્થમાં શ્રદ્ધા-ભક્તિ-પ્રેમ-સમજણપૂર્વક લાગી જવા માટેની સૌને શક્તિ-મતિ આપે એવી પરમાત્માને માર્થના. અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે —

‘કલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અભી;

પલ-પલ બીતી જાત હે, કિર કરેગા કલ્બી ?’

સૂર્ય નિયમિત રૂપે ઊગે છે અને આથમીને પાઇઓ ઊગે છે. તે સાથે જ આપણા આયુષ્યનો એક દિવસ ઓછો થાય છે. સૂર્યોદય અને સૂર્યસ્તના રેંટની સાથે મિનિટો પછી કલાકો, દિવસો, મહિનાઓ વરસો આમ કાળ વણથંભ્યો સતત વહી જ રહ્યો છે. તેની સાથે હરેક કણે આપણે મૃત્યુની સમીપ જઈ રહ્યા છીએ. આપણને તો એ પણ બબર નથી કે આપણું આયુષ્ય કેટલું છે, ક્યારે મહાકાળ આવીને આપણને ભરખી જરી, તેનાથી તદ્દન અજાણ છીએ. છતાં પણ અજ્ઞાનતાવશ આપણે એમ જ વિચારતા હોઈએ છીએ કે હજુ ઘણું જીવવાનું બાકી છે. આવી બ્રામક બ્રમજાઓની ભૂતાવળમાં ભરમાઈ મનુષ્યજન્મનું મુખ્ય ધ્યેય જન્મની સાર્થકતામાં રહેલું છે, તેના પ્રત્યે લાપરવાહ બની દુનિયાના વહેવાર-પ્રપંચમાં જ ખંપાયેલાં રહી તેમાં જ સતત પ્રવૃત્ત રહીએ છીએ. અજ્ઞાનતાવશ આપણે એમ જ વિચારતા હોઈએ છીએ કે હજુ તો ઘણું જીવવાનું બાકી છે, તેથી પરમાર્થિક પુરુષાર્થ તો પછી કરાશે. હાલમાં તો આર્થિક પુરુષાર્થ જ મહત્વનો છે. આમ, વિચારી તેમાં જ કાર્યરત રહેતા હોઈએ છીએ. સતત એમ જ વિચારતા હોઈએ છીએ કે લાવ અત્યારે તો દુન્વયી વહેવાર-પ્રપંચનું આટલું કાર્ય કરી લઉં. તે સંપન્ન થાય એટલે પાછું વિચારીએ કે

આ તો બાકી રહી ગયું. તેથી લાવ તે કરી લઉં. આમ, અકલ્યાણકારી મોહમયી ભૌતિક દુન્વયી લોલુપતામાં જ સતત જીવી રવ્યા હોઈએ છીએ. આમ ને આમ કાળ ક્યારે સમીપ આવી ગયો, તેનું પણ ભાન રહેતું નથી. જ્યારે કાળ સમીપ આવી જાય પછી કોઈનું કાંઈ ચાલતું નથી. એ તો પલકારામાં આપણાને ભરખી જાય છે અને આટલું કરી લઉં, આમ કરી લઉં, તેમ કરી લઉં તે બધું જ એમનું એમ રહી જાય છે. તેથી અબધારી ચેતી જઈ દુન્વયી વહેવાર-પ્રપંચમાં રચ્યા-પચ્યા રહેવાના બદલે આ મોંવેરો મનુષ્ય-અવતાર આપણા ગત જન્મોનાં સંચિત સત્કર્મોના ફળસ્વરૂપ પરમાત્માની કૃપાથી મળ્યો છે. તેને સાર્થક કરી લેવા સમજણપૂર્વકનો યથાર્થ પુરુષાર્થ કરવામાં વિનાવિલંબે લાગી જઈએ. આવી સાચી સમજણ આપણામાં કેળવાય, દઢ થાય અને તેનું વિસ્મરણન થાય તે માટે જ આવા સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યકર્મોનું આયોજન કરવામાં આવતું હોય છે. તેમાં માત્ર તનથી નહીં પરંતુ તન અને મનથી શ્રદ્ધા અને પ્રેમપૂર્વક ઉપસ્થિત રહી બ્રહ્મનિષ્ઠ બ્રહ્મશ્રોત્રિય ગુરુસંતો જે પરમ્ભકલ્યાણકારી સદ્ગોધ આપતા હોય છે, તેનું એકાગ્રતાથી શ્રવણ કરી, તેની ઉપર ખૂબ જ ચિત્તન-મનન કરી નિષાપૂર્વક જીવનમાં ઉતારવાનો સભાનાતાપૂર્વક પુરુષાર્થ કરવો જ રહ્યો. તો જ કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકાય. આવું જીવન ન જીવી શકીએ, તો કેવી સ્થિતિ થાય ?

“બાલાપન ખેલ મેં ખોયા, જોબન મેં કામ બસ હોયા,  
બુઢાપા દેખકર રોયા.”

બ્રહ્માનંદજીએ આ વાત સમજાવતા કહ્યું છે કે  
“કરો હરિભજન ઘારે, ઉમરિયા બીત જાતી હૈ.”

આપણું જીવન એણે ન જાય તે માટે બ્રહ્માનંદજીની જેમ ગુરુસંતો સતત સમજાવતા હોય છે. આ ગુરુસંતોનું જીવન કેવું હોય છે? તેઓએ પોતાનું સમગ્ર જીવન સર્વજીવ હિતાય-સુખાયના ભગીરથ કાર્ય માટે સમર્પિત કરેલું હોય છે. તે જ તેમના જીવનનું ધ્યેય હોય છે, તે કાર્યમાં જ તેમને સાચા આનંદની પ્રાપ્તિ થતી હોય છે. આવા ગુરુસંતો નિઃસ્વાર્થભાવે આપણાને અનેક માધ્યમ દ્વારા સતત

સાવધાન કરતા જ હોય છે. તેમના દ્વારા જે સદ્ગોધ આપવામાં આવે છે, તેને એકાગ્રતાપૂર્વક સાંભળી, સમજી જીવનમાં નિષાપૂર્વક ઉતારી લેવા તત્પર રહેવું જોઈએ. આ તત્પરતા એવી હોય કે જેમ વીજળીના જબકારે મોતી પરોવવાં માટે હોય તેવી. રાત્રીનો સમય હોય, ચારેબાજુ ઘોર અંધકાર છવાયેલો હોય, તેવામાં આપણે દોરીમાં મોતી પરોવવા માટે એક હાથમાં મોતી અને બીજા હાથમાં દોરી લઈ પ્રકાશની રાહ જોતા તૈયાર બેઠા હોઈએ. તે સમયે આકાશમાં વીજળીનો જબકારો થાય, તેથી ક્ષણિક અજવાણું થાય. તેમાં આપણે દોરીમાં મોતી પરોવી લઈએ. આવી રીતે આપણે આવા સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિત-કલ્યાણપ્રેરક કાર્યકર્મમાં ઉપસ્થિત થયા હોઈએ. કાર્યકર્મમાં બ્રહ્મનિષ્ઠ-બ્રહ્મશ્રોત્રિય એવા ગુરુ-સંતજન મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા અંગેની સાચી સમજણરૂપી સદ્ગોધ ની પરમ્ભકૃપા અનેક દાસ્તિકોણથી જુદી-જુદી યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા સમજાવતા હોય છે. આપણે તે પ્રેરક સદ્ગોધને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળતા હોઈએ. તેમાંથી એકાદ વાત પણ જો આપણા હદ્ય- સોંસરવી ઊતરી જાય અને તેને પૂર્ણ નિષા-લગન-ધૈર્ય, પ્રેમપૂર્વક તેની ઉપર સતત ચિત્તન-મનન કરી જીવનમાં ઉતારીએ તો મનુષ્યજન્મ લેખે લાગે, આપણે ન્યાલ થઈ જઈએ. તો, જેમ વીજળીના જબકારે દોરામાં મોતી કુશાગ્રતાપૂર્વક પરોવી લઈએ તેમ આવા આધ્યાત્મિક કાર્યકર્મમાં ઉપસ્થિત રહી ગુરુ સંતો દ્વારા જે કાંઈ પરમ-કલ્યાણકારી સાચી સમજણથી સ્વાનુભવયુક્ત સાચી સમજણની વાતો સમજાવવામાં આવે છે, તેમાંની એકાદ વાતનો જબકારો આપણા અંતઃકરણમાં થઈ જાય, તો જન્મ સાચા અર્થમાં સાર્થક થયો ગણાય. આમ, ગુરુસંતો દ્વારા સદ્ગોધાતી કલ્યાણકારી સમજણની વાતોરૂપી આપણા અંતઃકરણરૂપી મોતીને પરોવી લેવાનું છે. મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત અને અહંકાર આ ચારના સમૂહને અંતઃકરણ કહેવામાં આવે છે. આ અંતઃકરણમાં ઊડતા સંસ્કારોના વમળને અનુરૂપ આપણે જીવન જીવતા હોઈએ છીએ, તો આપણે આવા સાત્ત્વિક કાર્યકર્મોમાં તન-મનથી ઉપસ્થિત રહીએ, તો સત્ત્વસંસ્કાર આપણા અંતઃકરણમાં

પડે છે, જેથી સાત્ત્વિક જીવન જીવવા માટે પ્રેરાઈએ છીએ. ફળસ્વરૂપ આપણે સાચાં દીર્ઘકાળીન સુખ-શાંતિને પામી શકીએ.

જીવનમાં દુઃખ-સુખની ઘટમાળ તો અવિરત ચાલતી જ હોય છે. સામાન્ય રીતે જીવનમાં આવતાં દુઃખો-સંકટોનો સમય ખૂબ જ દોષ્યલો અને લાંબો લાગે છે. કેમેય ખૂટતો ન હોય તેવું લાગે છે. જ્યારે સુખનો સમય તો જરૂરી પસાર થઈ જતો લાગે છે. આપણે એવું જીવન જીવવાનો પુરુષાર્થ કરીએ કે જેથી જીવનમાં સુખ અને માત્ર સુખ જ પ્રાપ્ત થાય. ફળસ્વરૂપ જીવન આનંદમય રીતે પસાર થાય. સામાન્ય રીતે તો સંસારી જનોના જીવનનો મોટા ભાગનો સમય જગતના વહેવાર-પ્રપંચમાં જ પસાર થતો હોય છે. ગમે કે ના ગમે પણ મને કે કમને સંસારની જંજાળમાં પડ્યા, તેથી વહેવાર પ્રપંચનાં કાર્યો કરવા જ પડતાં હોય છે. આ વહેવાર-પ્રપંચની માયાજીળમાં એવા તો જરૂરી ગયા હોઈએ છીએ કે પરિણામે મનુષ્યજીનું સાર્થક કરવા માટેનો જરૂરી પુરુષાર્થ કરવાનો વિચારસુધ્યાં આવતો નથી. વળી, ધણાને તો ઈશ્વરમાં, આધ્યાત્મિકતામાં લેશમાત્ર શ્રદ્ધા જ હોતી નથી. પરંતુ મૂઢ્યમતિ આવાં અજ્ઞાની જનોમાં માત્ર વહેવાર-પ્રપંચનાં કાર્યોમાં જ શ્રદ્ધા હોય છે, એટલું જ નહીં પરંતુ ભૌતિક ભોગો-ઐશ્વર્યને વધુ ને વધુ પ્રાપ્ત કરવા માટે સદા લાલાયિત હોય છે. તેથી મનુષ્યજીનું મુખ્ય ધ્યેય કે જે સ્વકલ્યાણ છે, તેમાં મન નથી લાગતું. તે પ્રત્યે સદાય ઉપેક્ષિત જ રહે છે. આવા કમભાગી લોકો શાશ્વતસુખને બદલે ક્ષણિકસુખ પામવા અને ભોગવવામાં જ રચ્યાપચ્યા રહે છે. ક્ષણિકસુખ થોડો સમય રહે છે પછી તે ચાલ્યું જાય છે. આપણે પાછા હતા તેવા ને તેવા થઈ જઈએ છીએ. આમ, અજ્ઞાનતાવશ ક્ષણિક માટે શાશ્વતને છોડી દઈએ છીએ. આપણા જીવનમાં આવું ન બને તે માટે આવા સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યકર્મોના આયોજનની તથા તેમાં પ્રેમ અને સભાનતાપૂર્વક ઉપસ્થિત રહેવાની અત્યંત આવશ્યકતા રહેલી છે. નિયતિના નિયમને સતત યાદ

રાખવાનો છે કે નામ તેનો નાશ - જન્મ તેનું મૃત્યુ અવશ્ય છે જ. તેમાંથી કોઈ જ બચી શકતું નથી. ચાહે રાજ હોય કે પ્રજા, યોગી કે સંસારી, પંડિત કે અભિષ્ઠ, તવંગર કે ગરીબ તદ્દુરાંત પશુ, પક્ષી, કીટ, પતંગ બધાંયને આ નિયમ અચૂક લાગે જ છે. આ નિયમને આધારે અત્યારે આપણી પાસે, આસપાસ જે કાંઈ છે, તે બધું જ એક દિવસ છોડી જવાનું જ છે. આપણું શરીર પણ છોડવું જ પડશે. માત્ર વ્યાવહારિક જીવન જીવવા માટે આપણી આસપાસ જે કાંઈ જડ-ચેતન છે, તે સર્વેને નામરૂપ આપવામાં આવ્યાં છે. અત્યારે જે બધું છે તે પહેલા શું હતું અને પછી શું હશે, તેની પણ આપણને ખબર નથી. તેથી મારુંમારું કરી તેમાં રચ્યાપચ્યા રહેવાના બદલે મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા જેમાં છે, તે આત્યંતિક સુખરૂપી મોકને પામવા કલ્યાણપથમાં આગળ વધવા માટેના પુરુષાર્થને કરવામાં જ સદા રચ્યા-પચ્યા રહેવા તત્પર રહેવું જોઈએ આ મુખ્ય ધ્યેયની કદી પણ વિમુખ થવું ન જોઈએ. તો જ જન્મ સાર્થક થયો ગણાય, નહીંતર એળે ગયો કહેવાય. કહ્યું છે કે

**“પ્રભુજીન મેં આલસી, ભોજન મેં હુંશિયાર; તુલસીદાસ શું કહે છે? જે જીવ, જે મનુષ્ય ભગવાનનું ભજન કરવામાં આળસ રાખે છે. એટલે કે મનુષ્યજીવનને સાર્થક કરવા માટે નિષાપૂર્વક આચરવાના પરમપુરુષાર્થમાં આળસ રાખે, તે પ્રત્યે ઉપેક્ષિત રહેતો હોય છે. જ્યારે ભોજન કરવામાં હોશિયાર રહે છે, એટલે કે મૃગજણ સમાન ભૌતિક ભોગો કે સદાય અકલ્યાણકારી છે, તેને ભોગવવામાં જ સદા લાલાયિત રહે છે. તે માટે રાત-દિવસ, હરધારી જીવનભર વિવેકાંધ બની આંધળી દોટ લગાવે છે. તેવા જીવને-મનુષ્યને તુલસીદાસ અર્થાત્ ગુરુ-સંતો લાખ વાર વિકારે છે. આવા કમભાગી જીવ સદાય વિકારને પાત્ર છે. એનો અર્થ એવો નથી સમજવાનો કે તેઓને અપમાનીત કે હડ્ધૂત કરવા. પરંતુ તેવા લોકો પ્રત્યે ઉદાસીનતા રાખવી, તેમનાથી દૂર રહેવું,**

તેમ સમજવાનું છે. આપણા આવા ઉપેક્ષિત ભાવને અચૂકપણે દૃઢતાપૂર્વક આચરણમાં મૂકવાની વાત ઉપર ભાર મૂકવા માટે “લાખવાર ધિક્કાર” એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

ઓમ્પુરિવારના ઉપક્રમે સર્વ જીવહિતાય-સુખાયની ઉમદા ભાવનાથી યોજાતા કાર્યક્રમોમાં આ બધી સમજણની વાતો તમે સૌ અવારનવાર સાંભળો છો. અમે પણ વારંવાર સાંભળાવીએ છીએ. કેમકે તેની જીવનમાં ખૂબ જ અનિવાર્યતા છે. આપણે સૌ પ્રસંગોપાત્ત યોજાતા આવા સાંસારિક-કલ્યાણકારી કાર્યક્રમોમાં થોડા સમય પૂરતા જ ઉપસ્થિત રહેતા હોઈએ છીએ. બાકી તો મોટા ભાગના સમયમાં દુન્યાની વહેવાર-ગ્રાંચયમાં જ રચ્યાપચ્યા રહેતા હોઈએ છીએ, તેથી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાના મુખ્ય ધ્યેયને વીસરી ન જવાય તે માટે આવી પરમ્કલ્યાણકારી સાચી સમજણની વાતો વારંવાર કરવી અને સાંભળવી અત્યંત આવશ્યક છે, જેથી વહેવાર-ગ્રાંચયનાં કાર્યોની સાથેસાથે આત્મકલ્યાણનું કાર્ય પણ યથાયોગ્ય રીતે સભાનતાપૂર્વક કરવા માટેના જરૂરી પુરુષાર્થને પણ ખૂબ જ ખંતથી કરતા રહીએ કહું છે કે —

“સંસારમાં સરસો રહે, એનું મનદું મારી પાસ; શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે, એને સમજું મારો દાસ.”

આ બે પંક્તિમાં ગર્ભિત રીતે શું સમજાવવામાં આવ્યું છે? સંસારિક જીવનનાં બે પાસાં છે: આર્થિક અને પરમાર્થિક. આર્થિક એટલે સંસારિક જીવનમાં આપણે જે સૌ કોઈ સાથે સંસારિક નાતે જોડાયેલા છીએ તે સૌ, માટે કરવા પડતા દુન્યાની વહેવાર-ગ્રાંચયનાં કાર્યો કે જે જીવન જીવવા માટે

જરૂરી છે. બીજી પાસુ પરમાર્થિક કહું છે, એટલે કે આત્મંતિક-શાશ્વત સુખરૂપી મોકને પ્રાપ્ત કરવા માટેનો પરમ્પુરુષાર્થ. આ બંને પાસાંને જીવનમાં બરાબર સાચવવાનાં છે. બેમાંથી એક પણમાં અતિરેક ન થઈ જાય તે માટે સાવધાન રહેવાનું છે, જેથી સાંસારિક જીવનમાં આવતી ફરજો પણ યથાયોગ્ય રીતે બરાબર અદા કરી શકાય અને સાથે-સાથે આત્મકલ્યાણના માર્ગ પણ નિર્વિઘ્ને આગળ વધતા રહેવાય. આવું જીવન જીવનાર પરમાત્માને પ્રિય હોય છે. જે પરમાત્માને પ્રિય હોય, તેનો ઉદ્ધાર અવશ્ય થાય તે સ્વાભાવિક છે. સતત સ્મરણમાં રાખવાનું છે કે મોંદેરો મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત થયો છે, તે આપણા પૂર્વજન્મોના ફળસ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયો છે. આ જન્મે એવું સદાચારી જીવન જીવીએ કે જેથી ફળસ્વરૂપ મનુષ્યજન્મ જ પ્રાપ્ત થાય કે જેમાં આ જન્મથી પણ વિશેષ સત્ત્વફળની પ્રાપ્તિ થાય. આમ, કલ્યાણપથમાં આગળ વધતાં-વધતાં એક જન્મ એવો અવશ્ય આવે કે જેમાં આત્મંતિક-સનાતન-શાશ્વતસુખ રૂપી મોકને પ્રાપ્ત કરી જન્મ-મરણના ફેરામાંથી છૂટી જવાય.

આ મુખ્ય વાતની-સમજણની સતત યાદ રહે. તેનું કદી પણ વિસરણ ન થાય અને મનુષ્ય જન્મના મુખ્ય ધ્યેયને પામવા માટે પ્રેમ-ધીરજ-નિષા અને સમજણપૂર્વક નિરંતર પુરુષાર્થ કરવા માટેની શક્તિ-મતિ સૌને આપવાની પરમાત્મા ફૂપા વરસાવે તેવી પ્રાર્થના.

ફરી-ફરી સૌને વંદન-આશિષ-જયનારાયણ. સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્.... ઓમ્.... ઓમ્....

## હનુમાનજયંતી

તા. ૨૧-૦૪-૨૦૧૮

સંકલન - સંજય એમ. પટેલ

ઓમ્પરમાત્માની અહેતુકી ફૂપા તથા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિકુજી મહારાજના અનંત, અગણિત આશીર્વદ્ધી દર વર્ષે ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે જે સાત કાર્યક્રમોની ઉજવણી સર્વજીવહિતાર્થે કરવાનું નક્કી થયેલ

છે, તેમાંનો એક આ હનુમાનજયંતી નિમિત્તેનો કાર્યક્રમ જે અનિલભાઈ ગોવિંદભાઈ પ્રજાપતિને ત્યાં ઉજવાયો હતો. પૂ. ગુરુજી દ્વારા અપાયેલ આશીર્વચનનું અહીં આવેખન કર્યું છે.

ઓક્ટોબર-૨૦૧૮

રૂતમ્ભરા

## ★ આશીર્વયન ★

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવકી જ્ય સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જ્ય, તો જ આપણી જ્ય. સૌનું સ્વાગત, સૌને વંદન, અભિનંદન, આશિષ.

આપણે રામ-કૃષ્ણ જેવા અવતારોની તેમજ મહાત્માઓની પણ જ્ય શા માટે બોલીએ છીએ? કારણ કે તેમનું જીવન સત્ય અને ધર્મમય હતું તથા તેમણે આપણા માટે, સમાજ માટે, જીવજીવન માટે, પોતાનું જીવન સમર્પિત કરી દીધું. તેઓ પોતાને દુઃખ પડે તોપણ દુઃખ વેઠી લઈ, બીજાને સુખ આપીને પોતે સુખનો અનુભવ કરવો તેમ માનતા. આ એક ખૂબ જ ઉંચી વાત છે.

આપણે સૌ હનુમાનચાલીસા, હનુમાનમંત્ર બોલીએ છીએ. હનુમાનચાલીસાની પહેલી લીટી છે.

**‘શ્રી ગુરુચરન સરોજ ૨૪, નિજ મન મુકુર સુધાર.**

**બરનઉં રઘુભર બિમલ જશ, જો દાયક ફલ ચાર.’**

જેનો અર્થ એ છે કે શ્રી ગુરુદેવના ચરણકમળની રજ (ધૂળ) લઈને મારા મનરૂપી અરીસાને સાફ કરું. અહીં ચરણકમળની રજ એટલે ‘સદગુરુદેવ પાસેથી આપણે જે સાંભળ્યું હોય, જે કષ્ટ્યું હોય તેનું આચરણ’ એવો અર્થ લેવો. ધર્મ-અર્થ-કામ-મોક્ષ જેવા ચાર પુરુષાર્થ આપવાવાળાં રઘુવીર ભગવાનનાં પણ કિર્તિ તથા બળનું વર્જન કરી શકીએ એટલા માટે મનરૂપી અરીસાને સાફ કરવાનો છે. એક કરી એવી પણ છે કે, ‘જ્ય જ્ય હનુમાન ગુંસાઈ, કૃપા કરો ગુરુદેવ કી નાયી !’

ગુંસાઈ એટલે ગો અને સાંઈ, ગો કહેતા ઈન્દ્રિયો, સાંઈ એટલે સ્વામી. જેમણે ઈન્દ્રિયો પર વિજ્ય મેળવ્યો છે, જેઓ ઈન્દ્રિયોના સ્વામી છે, એવા શ્રી હનુમાન-ગુરુદેવની જ્ય-જ્ય થાઓ અને માંગણી કરી કે સદગુરુદેવ જેવી અને જેટલી કૃપા કરે છે, તેવી અને તેટલી કૃપા આપ કરો. શું ગ્રલુ કે ગુરુસંતો જ્યારે આપણાને માંગ-માંગ કહે, ત્યારે આપણી પસંદગીની માંગણીઓ કહેવાની હોય? આપણી સામાન્ય માંગણીઓ તો તેઓ જાણે જ છે. તે માંગણીએ તો તો આપણે છેતરાયા ગણાય. ગુરુદેવની કૃપાની મહત્ત્વ કેટલી જબરજસ્ત

છે, મૂલ્યવાન છે, તેની ખબર આપણાને પડવી જોઈએ. આવી વાતો આપણાને કોણ સમજાવે?

‘જો સતબાર પાઠ કરે કોઈ, છૂટ હી બંદી મહાસુખ હોઈ’ એટલે કે સો વાર હનુમાનચાલીસાના પાઠ કરે તો બંધનમાંથી છૂટી મહા સુખને પ્રાપ્ત થવાય. પરંતુ લાખ વાર પાઠ કરવાથી પણ કોઈ જ ફળ મળતું નથી અને દુઃખી રહેવાય છે? કેમ, (‘શિકારી આવે તો ઉડી જઈએ’) એવું આપણે વિચારીએ છીએ. એનો અર્થ આપણાને ખબર નથી. જીણમાં સપદાયું તોય કે ‘શિકારી આવે તો ઉડી જઈએ.’ ભાગ્યે જ આપણાને આવું સાંભળવા મળે છે, અને સાંભળવા છતાંય ન સાંભળીએ, કેટ કેટલે દૂરથી આપણે વહેવાર સાચવવા આવ્યા હોઈએ. નીચે પલોઠી વાળીને કે ખુરશીમાં બેઠા હોઈએ, ગુરુજી બોલતાં હોય, લાઉડસ્પીકર ધમાધમ ચાલતું હોય અને આપણું મગજ તો ક્યાંય ને ક્યાંક ભટકતું હોય, (‘હુવિધા મેં દોનો ગયે માયા મેલીને રામ!’) સત્સંગમાં આવીને બેઠા છીએ તોય સાંભળતા નથી અને આપણું મન બહાર વ્યવહાર-પ્રપંચમાં ભટકે છે. શરીર અહીં છે અને મન બીજે, એટલે અહીંનું પણ સંભળતાં નથી અને વ્યવહારનું પણ અહીં બેઠાં-બેઠાં કાંઈ થતું નથી.

‘ગુરુ ચરણ સરોજ ૨૪’ આ લીટીને બરાબર ગોખી રાખજો અને એનો અર્થ પણ બરાબર સમજજો. આ એક જ લીટી બોલશું તોયે આખી હનુમાન ચાલીસાનો સાર-લાભ તમને મળશે.

એક ભક્ત ભગવાનને પ્રાર્થના કરે છે. તેની પ્રાર્થના તરત જ સંભળાય છે. જ્યારે બીજો ભક્ત પણ પ્રાર્થના-સ્તુતિ કરે છે, તો તેની પ્રાર્થના સંભળતા થોડો સમય લાગે છે. જ્યારે ત્રીજો ભક્ત પણ પ્રાર્થના-સ્તુતિ કરે છે, પણ તેની પ્રાર્થના વર્ષો સુધી સંભળતી જ નથી. ત્રણેયની પ્રાર્થના તો એક જ છે તોપણ બધાને અલગ-અલગ સમય લાગે છે કેમ?

પહેલો ભક્ત પ્રાર્થના કરતી વખતે પોતાના હદ્યના તારે-તારે, રુંવાડે-રુંવાડે જાણજાણી જાય તે રીતે પ્રાર્થના કરે

છે. પ્રાર્થના કરતાં-કરતાં આજુબાજુ શું થઈ રહ્યું છે, તેનો તેને ખ્યાલ-ભાન હોતું જ નથી. એટલે એની પ્રાર્થના તરત જ સંભળાઈ ગઈ. બને એક થઈ ગયા એટલે વાર ન લાગી. અને બીજાનું મન થોડી વાર એકાગ્ર થાય અને પછી ભટકે છે. આમ, થોડી-થોડી વારે મન એકાગ્ર થાય અને ભટકે છે, એટલે તેની પ્રાર્થના થોડા સમય પછી સંભળાય છે અને ત્રીજા ભાઈ તો માત્ર અક્ષર જ વાંચે છે. તેમનું મન તો પ્રાર્થનામાં છે જ નહીં, તો પછી તેમની પ્રાર્થના કેવી રીતે ભગવાન સુધી પહોંચેશે?

એક દિનાંતરી આ વાતને સમજવા પ્રયત્ન કરીએ. એક ભાઈએ હનુમાનજી અને ગણપતિજીની મૂર્તિ પૂજામાં રાખેલ. વર્ષાથી પૂજા કરે પણ ભગવાન દર્શન નથી આપતા, તેમનું સાંભળતા નથી તેથી તે ભાઈએ મૂર્તિ બદલીને બીજા ભગવાનની મૂર્તિ મૂકી. બે-ચાર દિવસ પછી નવા ભગવાન માટે સુગંધીદાર અગરબતી લાવ્યા. અગરબતીને પ્રગટાવી અને ધૂમાડો થયો અને તે ભાઈને યાદ આવ્યું કે, ‘અરે આ જૂના ભગવાનને વર્ષાથી રાખ્યા છે અને તે તો પ્રસન્ન થતા નથી, તો આ સુગંધિત ધૂમાડો તેમનાં નાકમાં કેમ જવા દેવાય.’ આવું વિચારીને તે ભાઈએ જૂના ભગવાનના નાકમાં રૂ ભરાવી દીધું. જેવું જૂના ભગવાનનાં નાકમાં રૂ ભરાવ્યું કે તરત ભગવાને તેનો હાથ પકડી લીધો અને કહ્યું કે ભાઈ પૂમડાં કેમ નાંબે છે, મારે શાસ કેવી રીતે લેવો? એ ભાઈ ચ્યક્યો કે હે ભગવાન, તમે આટલાં વર્ષો સુધી મને સાંભળ્યો નહીં અને હવે મારો હાથ પકડ્યો? ત્યારે ભગવાને કહ્યું કે, ‘ભાઈ આજ સુધી તું મને પથ્થરની અને માટીની મૂર્તિ સમજતો હતો. આજે તને એમ લાગ્યું કે હું ચૈતન્ય છું અને મને સુગંધ આવશે, એટલે હું સજીવન છું, તેવું તે માન્યું, તેથી હું જીવતો થયો.’ આ ઘણા ઊંડા રહેસ્યની વાત છે. અહીં બેઠેલામાંથી કોણ એકાગ્ર થઈ મને સાંભળતું હશે? સાંભળનારામાંથી એ કોણ સમજતું હશે અને સમજનારમાંથી પણ આ વાત જીવનમાં પોતાના માર્ગદર્શન માટે કોણ ફરીફરીને યાદ કરશે, તે તો પરમાત્મા જાણો.

પરમાત્માની દયાથી આપણે સૌ ખૂબ લાભ લઈએ છીએ. કાલે અનિલભાઈ, સવિતાબહેન, બાબાભાઈ ત્રણેય જ્ઞાન આમંત્રણ આપવા આવ્યાં હતાં. અનિલભાઈ તથા સૌની ખૂબ ઈચ્છા હતી કે ગુરુજી આ વખતે તો આપ પધારો. અમે ગાડી લઈ આપને લઈ જઈશું તથા મૂકી જઈશું. તેઓએ ખૂબ પ્રાર્થના કરી. અમને પણ ના પાડતાં ખૂબ સંકોચ થાય. પણ અમારા શરીરની સ્થિતિ જોઈને અમારે હિંમત કરીને ના પાડવી પડે. ત્યાં આવીએ તો અમારી શરીરની સ્થિતિને લીધે કેટલાય માણસો અમારી પાસે રોકાઈ રહે અને વધુ તબિયત બગડે, તો આખો પ્રસંગ અસ્ત-વ્યસ્ત થઈ જાય. આ બધી અમારે સંભળ રાખવી પડે. અમારા મન ઉપર અમારે કાબૂ રાખવો પડે. તમારા પ્રેમનો તો કોઈ પાર ના હોય, અમારા પર તમારો ઢગલાંધ પ્રેમ હોય, તમે તો ગુરુપ્રેમમાં ગાંડાતૂર થઈ ગયેલા હોવ પણ અમારે થોડા ડાઢ્યા રહેવું પડે, અને ન ગમતી વાતો પણ હિંમતપૂર્વક આચરવી પડે, કહેવી પડે. એ તો એક વિવેકનો આશરો લેવો પડે કે જેથી વધુ ને વધુ માણસો પ્રસંગને માણી રહે— સંગ બગડે નહીં, પ્રસંગમાં દોડાદોડી થાય નહીં.

અનિલભાઈની સમજ ઘડી ઊંચી છે. એમની ઊંચી સમજણ જ્યારે અભિવ્યક્ત થાય છે, ત્યારે ગોવિંદભાઈની યાદ આવે છે. ગોવિંદભાઈની સમજ ખૂબ ઊંચી હતી, તેઓ અમને એટલા ઊંડાણથી સમજેલા હતા, તેનો એક પ્રસંગ યાદ આવે છે. ગોવિંદભાઈ, સવિતાબહેન તથા ચંદ્રકાન્તભાઈ અને તેમનાં ધર્મપત્ની જ્યારે ધર્મમેધમાં દર્શને આવતાં ત્યારે ધર્મમેધના વરંડામાં સીવણ-મશીન ઉપર અમે બેઠાં હોઈએ અને કાંઈ ને કાંઈ સીવતા હોઈએ, તેઓ બધા ચરણસ્પર્શ કરીને ત્યાં વરંડામાં જ આંખો બંધ કરીને બેસે. અમે અમારા કામમાંથી નવરા પડીને તેમની સાથે વાત શરૂ કરીએ. ગોવિંદભાઈ કહે કે ‘ગુરુદેવ’ જ્યારે પણ અમે આવીએ ત્યારે આપ કોઈ ને કોઈ કામ કરતા જ હોય, તે જોઈને અમને ગાંધીજીની યાદ આવે છે. ગાંધીજીની સ્થિતિ આપના જેવી જ હતી. કેટલી ઝીણવટથી અમને ઓળખવાની તેમની તાલાવેલી હશે તે તેમની વાતોમાંથી ખબર પડે.

અનિલભાઈની આવી વાતો સાંભળીને ગોવિંદભાઈની યાદ આવે એટલા માટે કે જે તેમનામાં બુદ્ધિની સૂક્ષ્મતા હતી તે તેમના પરિવારમાં પણ ઉત્તરી છે અને આ આપણા પ્રસંગને અનિલભાઈ મોટામાં મોટો તહેવાર સમજે છે. તેમને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ અને આશિષ છે.

જ્યારે આવી રીતે કોઈની વાતો કરીએ, ત્યારે તેમની પ્રશંસા કે ખુશામત નથી કરતાં, પરંતુ બીજાઓને આ વાતોમાંથી પ્રેરણા મળે અને સત્કર્મો કરવામાં ઉત્સાહ વધે અને ઉત્સાહ વધે તો વધુ ને વધુ સત્કર્મો કરે, એમને જોઈને બીજા પણ કરે અને એ રીતે મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા થાય. થોડા થોડા આગળ વધતા પગલું-પગલું, ડગલું-ડગલું ભરતાભરતા ઘણો પંથ કાપી શકાય. આપણને ખબરેય ના પડે કે આપણે કેટલો પંથ કાપી લીધો. એક-એક પગલું ચાલતાં-ચાલતાં કલ્યાણમાર્ગમાં આપણે કેટલા આગળ વધી

ગયા, તે ખબર પણ ના પડે. જંગલમાં જઈ કંઈ મોટા તપ નથી કરવાના પણ ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહીને ગુરુદેવના માર્ગદર્શનમાં ઘણું બધું પ્રાપ્ત કરવાનું છે. અત્યાર સુધીના જે તપસ્વીઓ પણ જંગલમાં બેઠાં-બેઠાં પ્રાપ્ત ન કરી શક્યા હોય તેથી પણ વધારે આપણે ઘેરબેઠાં ગુરુદેવના માર્ગદર્શનમાં પ્રાપ્ત કરી લીધું.

બોલવાની શરૂઆત કરીએ ત્યારે કંઈ એવી ખબર ન હોય કે આવું બધું બોલાશો, એ તો એકની પાછળ બીજું અને બીજાની પાછળ ત્રીજું એવી પ્રેરણા થયા કરે અને વાણીનો ગંગાપ્રવાહ વહ્યા કરે. જેવી અને જેટલી જેનામાં ક્ષમતા-બુદ્ધિ હોય તેટલું તે તેમાં સ્નાન કર્યા કરે અને કાયમ માટે શુદ્ધ થાય. અસ્તુ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય.

ઓમ્ન નમःપાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર.

## શ્રી પ્રમુખસ્વામીજીનો અભિપ્રાય ‘નિર્જર ઝર્યું કો ગેબથી’ પુસ્તિકા વિષે

તા. ૧૮-૧૨-૧૯૮૫  
સ્વામિનારાયણનગર,  
અમદાવાદ.

પ્રતિ,  
પૂજ્ય યોગભિક્ષુજી,

‘નિર્જર ઝર્યું કો ગેબથી’ આપની આ પુસ્તિકા મળી. આજનો માનવી ‘દુઃખે પેટ અને કૂટે માથું’ એવી સ્થિતિમાં છે. શાંતિની શોધમાં તો એ છે જ, પરંતુ તેના મૂળમાં ન જતા આભાસી શાંતિ મેળવવા પ્રયત્નો કરે છે. આ પરિસ્થિતિથી આપનું પુસ્તક સૌને વાકેફ કરે છે અને આભાસી શાંતિમાંથી નિવૃત્ત અને શાશ્વતશાંતિ તરફ પા-પા પગલી માંડવાની પ્રેરણા આપે છે.

જ્યાં સુધી વ્યક્તિ પોતાને ઓળખી શકતી નથી, ત્યાં સુધી સમાચિતમાં શાંતિ આવવાની જ નથી, કારણ કે અશાંતિ જન્મે છે, માણસના મનમાં સમાચિતમાં જે કાંઈ યુદ્ધો અને ભીખણતા દેખાય છે, એ તો માનવીય

મનનો પડ્ધો માત્ર છે. પોતાના દુઃખભાવને પોષવા એ નિર્દોષ પ્રાણીઓની જિજીવિષા પર જ પ્રહાર કરે છે. મનમાન્યા ભોગ ભોગવવા એક નિર્દોષ જીવને પૃથ્વી પર જ આવવા દેતો નથી. આ બધી વૃત્તિઓમાંથી જે એ છુટકારો મેળવી શકે. મનોમન કામ, સ્વાદ, લોભ વગેરે પ્રકૃતિઓને નાથવાના પાઠ જો વ્યક્તિ શીખે તો એ સાર્વત્રિક શાંતિના પાઠ શીખશે. આપે આ ભાવાર્થને બૌદ્ધિક દલીલો વડે ખૂબ જ સ્પષ્ટપણે આ પુસ્તિકામાં રજૂ કર્યો છે. ભગવાન સ્વામિનારાયણે આ જ સિદ્ધાંતોનું પ્રતિપાદન કર્યું છે.

આપના આ નૂતનતમ અભિગમને જે કોઈ અનુસરસે એ શાંતિના મૂળને પામશે. હકીકતે આપે પુસ્તિકા દ્વારા વિશ્વ-અશાંતિનાં અતિ ગુપ્ત કારણોની મૌલિક રજૂઆત કરી છે.

સ્વામી નારાયણસ્વરૂપદાસના  
જયશ્રી સ્વામિનારાયણ

## પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું ‘આજનું ભાયું’ માંથી સાભાર

### ★ ૪૮૩ શાવણા... ★

શાવણમાસ - સાંભળવાનો માસ. પવિત્ર અને સાન્ત્વિક ખૂબ-ખૂબ સાંભળવું કે જે આખું વર્ષ ચાલે.

પૌષ્ટિક અને સુપાચ્ય ભોજન જમીને, પાચન-શક્તિને એટલી સક્ષમ કરવી કે આખું વર્ષ તંદુરસ્ત રહી શકાય.

પવિત્ર મંત્રોના જ્યે ખૂબખૂબ કરવા કે જેથી સૂક્ષ્મ નાડીઓ પરિશુદ્ધ થઈને એટલી બળવાન બને કે જેથી તે અતિન્દ્રિય તત્ત્વોને, વિષયોને પણ ગ્રહી શકે સમજી શકે તેનો સાક્ષાત્કાર કરી શકે.

આ રીતે શાવણમાસને સફળ કરી શકાય.

॥ ઓમ્ નમઃ શિવાય ઓમ્ ॥

### ★ પાણી પાયે....★

પાણી પાયે પાંચ પુણ્ય.

છાણ પાયે પુણ્ય સો.

અન્ન કવરાયે અનેક પુણ્ય.

જો મન કયવાય નહિ, તો કોઈ પણ ગ્રદ્ધારનું સત્કર્મ કયવાતા મને થાય, તો તેનું ફળ ન મળે. સમજણપૂર્વક ત્યાગભાવનાથી અને બદલો મેળવવાની ભાવના રહિત થઈને સત્કર્મો થવાં જોઈએ. ગુપ્તદાન એ અતિ મહત્વનું ગણાય છે. ડાબો હાથ જે દાન કરે, તેની જમણા હાથને અને જમણો હાથ જે દાન કરે, તેની ડાબા હાથને ખબર ન પડવી જોઈએ, એવું અનુભવીઓ કહે છે.

ગીતાનું અવળું થાય ‘તાણી’ એટલે કે ‘ત્યાણી’ આખી ગીતાનો સાર છે, ત્યાગ.

### ★ ૫૮ આનંદ... ★

ઔરોં કો આનંદિત કરાકર, આનંદિત હોને કા જિસકા સ્વભાવ હૈ વહ બડા નસીબદાર હૈ। ઇસસે ઉસે આનંદ કા તો લાભ મિલતા હી હૈ, પર ઉસે બડા લાભ યહ મિલતા હૈ કિ ઉસકા સત્કર્મો કા ભંડાર અનાયાસ હી બઢતા રહતા હૈ। પરમાત્મા હમ સભીકો એસા સ્વભાવ દે।

૩૦ ૩૦ ૩૦

### ★ ૪૮૪. સાનિધ્ય ★

નિત્યાનંદબાબા પોતાના આસન પર, નિજાનંદમાં બેઠા હોય. દર્શનાર્થીઓની લાંબી લાઈન લાગી હોય. સૌ આતુરતાથી રાહ જોતા હોય.

હું (મુક્તાનંદ) દૂર એક ખૂણામાં લપાઈને આ બધાં અલોકિક દશ્યો માણતો હોઉં.

બાબા, હં... એવો અવાજ કરે એટલે હું દોડીને તેમની પાસે પહોંચી જાઓ. કામ પતે એટલે હં... કરે એટલે હું મારી જગ્યાએ.

પ્રધાનો, શ્રીમંતો, એકટરો, ડોકટરો, જજોથી માંડીને અતિ ગરીબ, બીમાર વગેરે બધા જ હોય, આ બધામાં જ, પોતાનું હુંબ દૂર કરવા માટે જ બાબા પાસે આવ્યા હતા. આ બધું જોઈ-જોઈને મને ખાગી થઈ ગઈ કે સુખ ક્યાંય બીજે જ છે.

બાબાએ મૌનમાં જ બધો ઉપદેશ મને આપી દીધો કે જેનાથી માનવ-જન્મ સફળ થાય.

ગુરુસંતોના સાંનિધ્ય માત્રથી જ એવું જીવન-પાથેય પ્રાપ્ત થઈ જાય છે કે જ્ઞાને સર્વર્સ્વ મળી ગયું. હવે બસ...!! આવું સાંનિધ્ય પ્રાપ્ત થવું તે તેમની અહૈતુકી કૃપા જ.

તેઓ તો તેમની મસ્તીમાં જ. તેમના નિજાનંદમાં જ રમમાણ હોય.

આપણું સાંનિધ્ય તેમને વિક્ષેપ કરે પણ તોય સાંનિધ્યમાં રહેવા દે એ એમની અપરંપાર કૃપા જ.

(પુરાણાં પવિત્ર સંભારણાં)

કેવું આશ્ર્ય! વડના જાડ નીચે, યુવાન ગુરુ અને વૃદ્ધ શિષ્યો બેઠા છે. ગુરુદેવ મૌન વ્યાખ્યાનથી શિષ્યોની શંકાઓનું સમાધાન કરી દે છે. — દક્ષિણામૂર્તિ સ્તોત્ર

### ★ સો ચૂલા ★

એક સંત પાસે, એક ભાઈ આવીને પગમાં પડીને રડતા-રડતા કહેવા લાગ્યા કે : મને બચાવો, હું મારી પત્નીથી ત્રાસી ગયો છું, હું હવે આપના આશ્રમમાં જ

રહીશ. તેને સ્વીકૃતિ મળી ગઈ. આઠેક દિવસ પછી સંતે તેને આખો આશ્રમ બતાવવા સાથે લીધો. આખો આશ્રમ ફરીને બંને પોતાની ઓરડી પર આવ્યા. સંતે પૂછ્યું : આશ્રમ કેવો લાગ્યો ? ભાઈ કહે, બહુ સરસ, ઘણાં જમતાં હતાં, સો તો ચૂલા હતા. સંતે પૂછ્યું : એથી તમે શું સમજ્યા ? તે ભાઈ કાંઈ ઉત્તર ન આપી શક્યા, એટલે સંતે કહ્યું કે : તમારે એક ચૂલો છે તો તે તમે ત્રાસી ગયા ! અહીં સો ચૂલા છે, તો તમે અહીં કહી રીતે રહી શકશો ? હું અહીં ત્રાસી નથી, કેમકે એકેય ચૂલાને હું મારો માનતો નથી. સો ચૂલામાંથી બસો થઈ જાય કે, સો માંથી એક રહી જાય તો ય મારે શું ? આવી સમજણથી હું અહીં રહી શકું છું, અને તમે તમારા ઘરે એક ચૂલાને તમારો માનો છો, તેથી ત્રાસી જાવ છો. જાવ હવે તમારી રૂમમાં આરામ કરો.

બીજે દિવસે એ ભાઈ વહેલા ઊરીને સંતના દર્શને ગયા, અને હસતા-હસતા કહેવા લાગ્યા કે : હું હવે મારા ઘર જાઓ છું. ઘરે કેવી રીતે રહેવાય, તેનો મને મણી ગયો છે. મને આશિષ આપો. સંતે તેને ખૂબ પ્રેમથી વિદાય આપી.

ઓમ્ભુ નમો નારાયણાય  
જય ઓમ્ભુ ગુરુદેવ

### ★ ૫૮ નેચરોપથી... ★

નિસર્ગઉપચાર (નેચરોપથી) માનતા હૈ કિ હમારા શરીર, પંચમહાભૂત-પૃથ્વી, પાની, પ્રકાશ, વાયુ ઔર આકાશ સે બના હૈ. ઇન તત્ત્વોં મેં અસંતુલન આને સે - વિકૃતિ આને સે હમ બિમાર પડતે હૈને. ઉસે સંતુલિત કરને સે બીમારી ચલી જાતી હૈ. શુદ્ધ નિસર્ગોપચાર મેં, પંચતત્ત્વોં કે સિવા દૂસરી કોઇ દવા નહીં ।

પંચમહાભૂતોં મેં સે જિસ ભૂત કી-તત્ત્વ કી કપી હુર્દુ હો ઉસકી પૂર્તિ કરને સે રોગ અપને આપ ઠીક હો જાતા હૈ ।

પંચમહાભૂત નૈસર્ગિક હૈ અતઃ ઉનકે ઉપચાર કો નૈસર્ગિક ઉપચાર - કુદરતી ઉપચાર ભી કહતે હોય ।



### ★ ૨૦૦૩ કર્મના પ્રકારો...★

ત્રણ પ્રકારનાં કર્મ ગણાય છે; સંચિત પ્રારબ્ધ (ભાગ્ય) અને ક્રિયમાણ.

સંચિત એટલે અનેક જન્મોના સંચિત થયેલાં-ભેગાં થયેલાં કર્મોનો જથ્થો-સંગ્રહ.

પ્રારબ્ધ એટલે ઉપરોક્ત જથ્થામાંથી ફળ આપવા માટે યોગ્ય થયા છે - પરિપક્વ થયા છે તે-નેટલાં કર્મો.

ક્રિયમાણ એટલે જે કર્મો આપણે હાલ કરી રહ્યા છીએ તે કર્મો.

સંચિત અને પ્રારબ્ધને તો યથાકાળે ભોગવીને જ ખપાવવાના-પૂરા કરવાના છે. ફક્ત ક્રિયમાણ જ નવાં કર્મો જ કરવામાં સ્વતંત્ર છીએ. કર્મ કરવામાં સ્વતંત્ર અને ફળ પ્રાપ્ત કરવામાં પરતંત્ર છીએ.

કયું કર્મ પ્રારબ્ધનું છે કે નવું છે, તેની ઓળખ અધિકારી સિવાય અન્યને પડતી નથી. માટે જ કહ્યું છે કે - કર્મ કર્યે જાવ, કદી પણ ફળની ઈચ્છા ન રાખો. (નેતિ-નેતિ)

### ★ સાકાર-નિરાકાર ★

પેંડો મોઢાંમાં મૂકીએ એટલે ગળ્યો લાગે. કાંઈ પણ ખાઈએ-પીઈએ એટલે તેનો કાંઈ પણ સ્વાદ અનુભવીએ. જો સ્વાદ ન અનુભવાય તો ખાઈએ જ નહીં, તો-તો કેટલાય વૈધ-ડોક્ટરની સલાહ લઈ નાખીએ.

પેંડો અને મોહું સાકાર છે. પણ તેના દ્વારા અનુભવાતો સ્વાદ નિરાકાર છે. બે સાકાર મળવાથી ત્રીજા નિરાકાર સ્વાદનો અનુભવ થાય છે.

શરીર સાકાર છે. તેમાં રહેનારો આત્મા નિરાકાર છે. નિરાકાર આત્માના ચાલ્યા જવાથી સાકાર શરીરની કાંઈ કિંમત નથી. શબ્દને સ્મરણ પહોંચાડવાની સૌને ઉતાવળ હોય છે.

પરમાત્માને નિરાકાર કે સાકાર માનનાર બંનેને રોટી-રોજુ માટે પ્રયત્ન જરૂર કરવો જ પડશે.

પરમાત્માને નિરાકાર માનવા માત્રથી કે તેમને સાકાર માનવા માત્રથી વગર મહેનતે કોઈને પણ રોટી-રોજુ નહિ જ મળે.

ઉપરોક્ત સંઘળાં રહસ્યો ચિંતન-મનન કરીને  
સમજવાથી ઘણાં સમાધાનો પ્રાપ્ત કરી શકાય

★ ૨૦૧ જૂની જનોઈ... ★

જૂની જનોઈ બદલવી એટલે કાંઈ જૂના ગજા દોરા-  
ધાગા બદલવાની કોઈ રમત-ગમ્ભેર નથી.

જનોઈ બદલવી એટલે તો દર નવા વર્ષે જૂની  
વિચારધારાઓ બદલીને, યથાશક્તિ-મતિ નૂતનતામ  
વિચારધારાઓમાં પદાર્પણ કરવું — તેને સંઘરણી, તેને  
પચાવવી, તેને પ્રસરાવવી. તેને માટે જેટલાં શુરૂવીરતા

અને સાહસની જરૂર પડે તેટલા નિઃસંકોચ અને આનંદસહ  
ધારણ કરવાં.

જનોઈ બદલવી એટલે ગ્રીજું નેત્ર ખોલીને  
બદલાયેલા સમાજ-વિશ્વયુગ સાથે ખબેખબા અને કદમથી  
કદમ મિલાવવાં. નહીં તો દેખાએખી અને ‘પીછે સે ચલી  
આતી હૈ’ જેવું તો થશે જ. અને તો એટલો લાભ મળશે.  
અમસ્થાય એક વરહ (વર્ષ) સુધી પરસેવો પી-પીને ત્રણ  
દોરા વિસર્જિત થવાની રાહ તો જોતા જ હોય છેને ?

★

## અહું-મુક્તિ તો ગુરુ - પ્રાપ્તિ

-યોગભિક્ષુ

ગામડામાં “નુગરો” શબ્દ ગાળ કહેવાય. નુગરો  
એટલે જેણે ગુરુ નથી કર્યા તે. જે માણસ નુગરો છે એટલે કે  
જેનામાં શ્રદ્ધાનો દીપ સળગ્યો જ નથી, એ અહુમના બોજા  
તળે સતત દબાયેલો જ રહે છે. માણસે પોતાના અહુમનો  
બોજ હળવો કરી નાખવો જોઈએ. મનુષ્ય હળવો-હુલ જેવો  
ક્યારે થાય? જ્યારે એનો અહુમનો બોજ ઉત્તરી જાય ત્યારે,  
અને અહુમનો બોજ ક્યારે ઉત્તરે? જ્યારે શ્રદ્ધાનો દીપક  
પ્રગટે ત્યારે. અને એ શ્રદ્ધાનો દીપક ક્યારે પ્રગટ્યો  
કહેવાય? જ્યારે એ કોઈ પણ સંતઝનને પોતાના ગુરુપદે -  
ગુરુતરીકે મનમાં સ્થાપી દે ત્યારે. ગુરુને કોઈના ગુરુ થવાની  
ઇચ્છા નથી હોતી. પરંતુ જિજ્ઞાસુ જીવ ને એવી ઇચ્છા હોય  
છે કે આપણે કોઈને ગુરુ બનાવીએ. ગુરુ એટલે કોઈ એક  
એવી શ્રદ્ધેય વ્યક્તિ, જેને આપણે આપણા મનમાં ગુરુતરીકે  
નક્કી કરી લીધી હોય, જેની પાસે આપણો અહુમ્ મૂકી  
શકીએ. અહુમ્ સિવાય બધું મૂકી શકાય છે. અહુમ્ મૂક  
મુશ્કેલ છે. અને અહુમ્ મૂકી શકાય તો પછી બધું સહેલું છે.  
અહુમ્ ન મુકાય ત્યાં સુધી હળવાપણું આવે નહીં. સતત  
કપાળની કરચલીઓ વળેલી ને વળેલી રહે છે. અહુમને  
મૂકી ન શકીએ તો આપણી સ્થિતિ પેલા ગાડીમાંના મુસાફર  
જેવી થાય ગાડીમાં હોવા છતાં પેટી માથા ઉપર ઊંચીકિને  
ઊભો છે.

અહુમનો બોજ એટલે કે “હું” કંઈક કરી રહ્યો  
છું. અહુમ્ કહેતાં ‘હું.’ એનો ભાર જીવનમાં એટલો બધો  
હોય છે કે જરા, મૃત્યુ, અને રોગ અકાળે આવી જાય છે.  
એમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ. અને એમાંથી મુક્ત થવા માટે  
કોઈ શ્રદ્ધેય વ્યક્તિને આપણો, આપણા ગુરુપદે સ્થાપી દેવી  
જોઈએ કે જેની પાસે આપણો આપણો અહુમ્ મૂકી શકીએ.

અમુક પ્રકારનો અહુમ્ ન રાખીએ તો આપણો  
વ્યવહાર ચાલે નહીં. રામકૃષ્ણ પરમહંસે પણ વિવેકાનંદનો  
બધો અહુમ્ ખલાસ ન થઈ જાય એનો જ્યાલ રાખ્યો હતો  
અને કહું હતું કે તારા સંપૂર્ણ અહુમનો નાશ તો થવા જ  
નહીં દઉં, કેમ કે તારી પાસેથી તો જગતનાં કલ્યાણનાં  
ઘણાં કાર્યો કરાવવાનાં છે. જેની મારી સ્થિતિ થઈ એવી  
તારી પણ થઈ જાય તો તું પણ પરમહંસ થઈ જાય અને  
પરમહંસને તો કોઈની કંઈ પડી ન હોય, પોતાનું અને પારું  
કલ્યાણ થાય તોયે શું અને ન થાય તોયે શું? તેથી જગતના  
કલ્યાણનું કામ એનાથી થાય નહીં. એટલે વિવેકાનંદના  
અમુક અહુમનો નાશ એમણે નહોતો થવા દીધો.

પરંતુ અમુક એવી જગ્યા આવે કે જગ્યાં આપણે  
આપણો અહુમ્ છોડી દઈએ છીએ. શા માટે? આપણા  
લાભ માટે, આપણા કલ્યાણ માટે. દિવસમાં એક વખત,

મહિનામાં એક વખત કે વર્ષમાં એક વખત જ્યારે-જ્યારે અહ્મુને છોડી દઈએ ત્યારે-ત્યારે જ સાચો આરામ પ્રાપ્ત થાય. અને એનો આરામ પ્રાપ્ત જ ન થાય તો આ શરીર ક્યાં સુધી ચાલી શકે? સારામાં સારું ખાઓ-પીઓ, દવા, ઈન્જેક્શન વગેરે બધું લ્યો. છતાં માણસ સાંજે થાકી જાય છે. અને એ બધો થાક એનો ક્યારે જાય છે? રાત્રે જ્યારે એને મીઠી ઉંઘ આવે ત્યારે. અને મીઠી ઉંઘ ક્યારે આવી કહેવાય? કાને સાંભળવાનું, નાકે સંઘવાનું, આંખે જોવાનું છોડી દીધું હોય, બધી ઈન્જિયોથી જ્યારે મુક્ત થઈ ગયા હોઈએ, ત્યારે સંપૂર્ણ આરામ મળે છે. અને સવારે ઉઠે ત્યારે સ્કૂર્ટલો હોય એવું અનુભવે છે. પરંતુ આ બધું કરવા છતાં જેને પરિપૂર્ણ આરામ કહેવામાં આવે છે, એ એને ક્યારે મળે કે જ્યારે એ સાથે-સાથે અહ્મુને પણ છોડે.

## સમય

- ધ્વલ સોલંકી

મિત્રો,  
અંગેજ ભાષામાં એક કહેવત છે... ‘This will too pass’

જેનો ગુજરાતી અનુવાદ છે આ સમય પણ પસાર થઈ જશે. કોઈપણ સમય એક સરખો કાયમ રહેતો નથી. તે હંમેશા બદલાતો રહે છે. દરેક મનુષ્ય તેની સમજણ તથા સ્વભાવ પ્રમાણે જે તે સમયમાં વત્તાની પોતાની જીંદગી જીવતો હોય છે. પણ જે મનુષ્ય પોતાનો સ્વભાવ સમય પ્રમાણે બદલતો નથી અથવા બદલવા માંગતો નથી તે હંમેશા સમયના ખરાબ ભાગનો ભોગ બને છે. કોઈ પણ વસ્તુ હંમેશા ટક્કી નથી. જેનું અસ્તિત્વ છે, તેનો નાશ પણ છે. ઉપરની કહેવત ફરી-ફરી વાર વાંચો. આ વાક્ય એવું છે કે જેને વાંચવાથી ખુશ તો થવાય છે પણ બીજી જ ઘડીએ હુંબી પણ થવાય છે. જેનો સારો સમય ચાલે છે તે પણ હંમેશનો નથી અને જેનો સમય ખરાબ ચાલે છે તેનો પણ હંમેશનો નથી. તેથી મનુષ્યએ દરેક પરિસ્થિતિમાં તટસ્થ રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો. મનુષ્યનું જીવન ઘડિયાળ જેવું છે. જેમ ઘડિયાળ પોતાનો સમય

પાંચ ઈન્જિયો છૂટી જાય છે, ત્યારે પણ અહ્મુ તો હોય છે જ. તો એ અહ્મુ, આપણે આપણી જાતને જ્યારે કોઈ શ્રદ્ધેય બક્ઝિતને સમર્પિત કરી દઈએ છીએ ત્યારે છૂટે છે. ગુરુને તો ખબર પણ નથી હોતી કે એને કોણ સમર્પિત થઈ રહ્યું છે, એનો ચેલો કોણ છે, એ તો એની મસ્તીમાં મસ્ત હોય છે.

આપણે આપણા લાભ માટે, આપણા અહ્મુના બોજામાંથી મુક્ત થવા માટે, જે યોગ્ય લાગે એને ગુરુ તરીકે સ્વીકારીએ. અને એ સ્વીકાર એટલા માટે કરવાનો છે જેથી આપણે આપણો અહ્મુ એમના ચરણોમાં છોડી શકીએ. આપણી આર્થ સંસ્કૃતિમાં, ઐષિ-સંસ્કૃતિમાં ગુરુ ન હોય એ લાંછન ગણાતું. ગુરુ ન હોય એની પાસે કોઈ જતું નહીં, એનો કોઈ વિશ્વાસ કરતું નહીં.

બરાબર બતાવતી ન હોય ત્યારે તેને સેલ બદલીને અથવા ચાવી આપીને સમય સરખો કરવો પડે છે. તેમ આપણે પણ આપણા જીવવની ઘડિયાળ યોગ્ય રીતે ચાલે એટલા માટે નવા વિચારોના પાવર અમલીકરણની ચાવી સમયાંતરે આપતા રહેવું પડે તો જ આપણું ઘડિયાળરૂપી જીવન યોગ્ય ચાલે. હંમેશા હકારાત્મક રહેવાથી અને સમય સાથે ચાલવાથી આપણે પાછલા સમયમાં ગુમાવેલું હોય તેના કરતા પણ વધુ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ. સમય કદાચ તમને વધુ આપણે નહીં પણ વધુ શિખવશે જરૂર. સમય હંમેશા પોતાની ગતિથી ચાલે છે. મનુષ્યના જીવનમાં જન્મ, બાળપણ, જીવાની, ઘડપણ અને મૃત્યુ પોતાના સમયે આવે જ છે. દરેક અવસ્થા પસાર થઈ જાય છે. એસ સરખી રહેતી નથી. એ જ પ્રમાણે દરેક પરિસ્થિતિ પણ પસાર થઈ જાય છે. એકસરખી રહેતી નથી. આપણે ફક્ત જરૂર છે જે તે સમય પસાર થઈ જાય તે પહેલા હકારાત્મક વલણ અપનાવીને તેનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવાની.

આભાર.

## શ્રી અજ્યભાઈ જાનીને મળેલ સન્માન પત્ર



પ.પૂ. યોગભિકૃતુણ  
આધ્યાત્મિક વડા - ઓ.પ્રે.પ.ટ્રેસ્ટ

॥ ॐ ॥  
॥ तस्य वाचकः प्रश्नवः ॥  
॥ ईश्वरनं नाम ओम है ॥



ગુરુસંત પ્રેમી  
શ્રી અજ્યભાઈ રા. જાની, અમદાવાદ

# ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪੰਨਾ

સ્વામીનિષ શ્રી રામનારાયણભાઈ રતનજી જાની (મુ. ઠાસરા - હળવદ)ના પ્રતિનિધિ તરીકે તેમના સપત્ર -

ગુરુસંત-પ્રેમી શ્રી અજયભાઈ રા. જાની ને, સંભાળવાનો હાવો લઈને અમે સૌ ઓમૃપરિવારના પ્રતિનિધિઓ આનંદ અનુભવી રહ્યા છીએ અસ્તુ.

વિશેષ કરીને અજયભાઈએ પ.પ્ર. ગુરુદેવ શ્રી યોગલિભૂજી મહારાજની ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ બનાવી, જે મહા કઠિન કાર્ય હતું. પ્ર. ગુરુદેવ પાસેથી ખૂબ-ખૂબ વિનંતીઓ કરીને સ્વીકૃતિ લીધી, અને તન-મન-ધન-વિચાર-વાણી-વર્તન થકી સંદર્ભ જવાબદારી સંભાળીને ફિલ્મ બનાવી જ. ફિલ્મ, ગુજરાતી, હિંદી અને અંગેજુ અણે ભાષામાં બનાવીને ઘણી બધી આધ્યાત્મિક ચેનલો પર પ્રગટ પણ કરી. (અંગેજુ તેચારીમાં છે) અસ્તુ.

આ ફિલ્મ - “અમર યોગી કી અમરકથા” માં એવી આધ્યાત્મિક સામગ્રી રજૂ કરાઈ છે કે જેના દ્વારા ભાવી પેટીને સર્વાંગ સુંદર જીવન જીવવાની અને તંહુરસ્ત રહેવાની અખંડ પ્રેરણ મળતી રહે, અને પ્રાણાચામ દ્વારા પ્રદૂષણ - મુક્તિની મોહિતક ચુક્તિ સમજાવીને વિશ્વાને પણ કાંઈક આપ્યું. અસ્તુ.

\* સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જ્ય \*  
 ૳૳૳ સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ, અને તેમની જ્ય તો જ આપણી જ્ય ૳૳૳

૧. યોગભિક્ષુ (આધ્યાત્મિક વડા - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ) અમદાવાદ
  ૨. ડૉ. સ.સ.ભિક્ષુ (આજીવન ટ્રસ્ટી તથા ચેરમેન - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ)
  ૩. દામોદરભાઈ એ. પટેલ (આજીવન ટ્રસ્ટી - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ)
  ૪. કાંતિભાઈ એ. પટેલ (ચોજુ.) સેકેટરી - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ)
  ૫. જયંતિભાઈ એમ. પટેલ (ખજાનચી - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ)
  ૬. રજનીકાંત એચ. પટેલ - ટ્રસ્ટી
  ૭. સમીરભાઈ જી. શાહ - ટ્રસ્ટી
  ૮. ડૉ. પરેશભાઈ એસ. પટેલ - ટ્રસ્ટી
  ૯. જતીનભાઈ એચ. જોણી - ટ્રસ્ટી
  ૧૦. ભરતકુમાર રેમ ટેનારી - (ભરતપર્વ પાણલારી - ઓમ્પરિવાર ટ્રસ્ટ)

ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ

## આજનું ભાથું

(પ.પુ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સામાર)

### ગાયત્રીમંત્ર અજિ સમાન છે

પ્રશ્નઃ મારે ગાયત્રી મંત્રના જ્યા કરવા છે, પણ મારી અપવિત્ર અવસ્થા છે. તો જ્યા કરાય?

ઉત્તર : ગાયત્રીમંત્ર એ મહામંત્ર છે. એ સામાન્ય મંત્ર નથી. એ અજિ જેવો છે. અતિપ્રજવાલિત મંત્ર છે. જેમ અજિમાં જે કાંઈ નાખવામાં આવે છે એને એ સ્વાહા કરી નાખે છે, વસ્તુનું સ્થૂળ રૂપ ખતમ કરીને સૂક્ષ્મ રૂપ કરી નાખે છે. અજિમાં તમે ધી હોમો તો ધીને પણ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે. એમાં લાકું નાખો તો લાકડાને પોતામય બનાવી દે. એમાં અમૃત નાખો તો તેને પોતામય બનાવી દે. એમાં જેર નાખો તો જેરને પણ પોતામય બનાવી દે. અજિમાં તમે વિષા નાખો તો વિષા પણ અજિમય બની જાય. ઊંચામાં ઊંચું અને નીચામાં નીચું, જેને આપણે પવિત્ર કહીએ છીએ તે પવિત્રને અને અપવિત્ર કહીએ છીએ એ અપવિત્રને- એ તમામને અજિ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે છે. પોતામય કરી નાખે છે. કોઈ પણ વસ્તુ અજિને પોતામય બનાવી શકતી નથી.

ગાયત્રીમંત્ર એ અજિ જેવો છે. તેનો જ્યા, પવિત્રા કે અપવિત્રતાનો વિચાર કરીને મુલતવી ન રાખો. કોઈ પણ સંજોગોમાં એનો જ્યા કરો. ગાયત્રીમંત્ર અપવિત્રને પવિત્ર બનાવી દે છે. પરંતુ ગાયત્રીમંત્રને કાંઈ થતું નથી. તમારા અપવિત્રપણાથી એ અપવિત્ર નહીં બની જાય, તમને પવિત્ર બનાવી નાખશે.

ગાયત્રીમંત્રનો સામાન્ય અર્થ છે : 'હે સર્વવ્યાપક પરમાત્મા ! અમે તમાનું ધ્યાન ધરીએ છીએ. તમે અમારી બુદ્ધિને પેરો, અમારી બુદ્ધિમાં વસો.' અમે જ્યારે કાર્ય કરીશું તે વખતે તમે અમારી બુદ્ધિમાં વસેલા હશો અને તેથી કાર્યો, તમારાથી પ્રેરિત થયેલી અમારી બુદ્ધિ દ્વારા થયેલાં હશે, તેથી એ કાર્ય દ્વારા અમારું કલ્યાણ થશે.

જેમની પ્રેરણાથી ઉપરોક્ત જે બધું કરી શકાયું છે કહી શકાયું છે તેમની કૃપાથી જ તેમના સાચા સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરીએ.

### સાચો ગાયત્રી મંત્ર

જે મંત્ર કોઈ પણ ગ્રંથમાંથી પ્રાપ્ત કરીએ છીએ તે સ્થૂળ છે. કોઈ મહાપુરુષ પાસેથી પ્રાપ્ત મંત્રના અતિજ્ઞપ અનુધાન દ્વારા જ્યારે તે આંતર્યક્ષુથી પ્રકાશ સ્વરૂપે દેખાવા લાગે છે ત્યારે, તે તેનું લૌકિક સ્વરૂપ છે. પરંતુ, જ્યારે મંત્રના આત્મારૂપી તેની સાચી સમજણને પ્રાપ્ત કરીને તેને જીવનમાં અંબંડપણે ધારણ કરી શકીએ ત્યારે તે મંત્રનું સત્ય (કદી નાશ ન પામવાવાળું) ચૈતન્ય સ્વરૂપ છે.

ગાયત્રીમંત્રના જ્યાથી બુદ્ધિ થઈને એક એવી દિવ્ય સમજણની પ્રાપ્તિ થવી જોઈએ કે, જીવનમાં જે કાંઈ થઈ રહ્યું છે તે બધું સાંદું જ થઈ રહ્યું છે. લૌકિક વ્યાખ્યામાં નુકસાનકારક લાગતું હોય તે પણ દિવ્ય સમજણની દિષ્ટિએ લાભકારક જ લાગતું જોઈએ. આવી દિવ્ય સમજણની પ્રાપ્તિ થાય, ત્યારે જ જીવનમાં અવિનાશી શાંતિ અને સમાધાન પ્રવર્તે, અને ત્યારે જ સાચો (અવિનાશી) ગાયત્રીમંત્ર પ્રાપ્ત થયો કહેવાય. તેના સ્થૂળ કે સૂક્ષ્મ સ્વરૂપથી જે આગળ જ વધી ના શકીએ, તો તેના સત્યસ્વરૂપથી અને પુણ્યલાભથી વંચિત જ રહ્યા કહેવાઈએ.

ગાયત્રીમંત્રના ચોવીસ અક્ષરો છે. તેને તે પ્રમાણે અને શુદ્ધ ઉચ્ચારો તથા અર્થની ભાવના સાથે જપાય, તો પૂર્ણ લાભ મળે, નહીં તો ઓછો લાભ મળે, પણ નુકસાન તો થાય જ નહીં.

ગાયત્રીમંત્રની ઊંચામાં ઊંચી અને છેલ્લી પ્રાપ્તિ છે જીવનમાં અખંડ, અવિયન સમાધાન. આવી પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી તે ફક્ત સૂર્યમંત્ર - પ્રાણમંત્ર (પ્રાણમંત્ર = ભૌતિક બળ, શક્તિ, સુખ, સમૃદ્ધિ આપનાર) જ રહે છે. ગાયત્રીમંત્ર (ગાયત્રીમંત્ર = ગાન કરનારનું મૃત્યુભયથી અને નિતાપથી રક્ષણ કરનાર) નથી બનતો. ગાયત્રીમંત્રને મહામંત્ર કહે છે. આ 'મહામંત્ર' શબ્દની સાર્થકતા પણ દિવ્ય સમજણની પ્રાપ્તિથી જ થાય છે.

મંત્રના નિચોડુપી સાચી, હિવ્ય સમજણને જીવનમાં પચાવી લીધા પછી સ્થૂળ શબ્દાત્મક મંત્રના જપ કરીએ તોય ભલે અને ન કરીએ તોય ભલે. જોકે રોજ અમુક જપ કરવાનો નિયમ રાખવો તે સારું જ છે.

### ગાયત્રીમંત્ર બુદ્ધિની શુદ્ધિનો મંત્ર છે

હાલનો સમય બુદ્ધિયુગનો છે. બુદ્ધિ-મગજ અતિ વધી ગયાં છે. શ્રદ્ધા-હૃદય પાછળ પડી ગયાં છે. ખરેખર તો, બુદ્ધિની વૃદ્ધિ કરતાં શુદ્ધિની વધુ જરૂરત છે. ગાયત્રીમંત્રને બુદ્ધિની શુદ્ધિનો મંત્ર માનવામાં આવે છે. ગાયત્રીમંત્રના જપથી શુદ્ધ બુદ્ધિશાળી માનવોની વૃદ્ધિ થતી રહે અને એ રીતે સાચો કલ્યાણનો રાહ પડકાતો રહે તો વિશ્વશાંતિના લક્ષ્ય તરફ ખૂબ ઝડપથી આગળ વધી શકાય.

મંત્ર એટલે જેનું મનન થતું રહે, જેનું મનન કરવું પડે, જેનું જેમણેમ વધુ ને વધુ મનન થાય તેમ તેમ તેમાંથી કલ્યાણનાં ધૂપાં રહસ્યો સમજાતાં રહે. મનુષ્ય આખરે કેવો બને છે? એ સતત જેના નિકટના સંગમાં રહે છે તેવો. તે

સતત કોના નિકટના સંગમાં રહે છે ? તે સતત પોતાના વિચારોના નિકટના સંગમાં રહે છે. કોઈ પણ સ્થૂળ કાર્યોનો પ્રારંભ પણ વિચારોથી જ થાય છે. આ જોતાં ગાયત્રીમંત્રનો એ ભાવ કે “હે પરમાત્મા! અમે તમારું ધ્યાન કરીએ છીએ, તમે અમારી બુદ્ધિને પ્રેરો”. એનું મનન-સાતત્ય કેટલું કલ્યાણપ્રદ સિદ્ધ થાય?

ગાયત્રીમંત્ર સાધન છે અને ઓમ્ સાધ્ય. ગાયત્રીમંત્ર સાધના છે અને ઓમ તેની સિદ્ધ છે. ગાયત્રીમંત્ર પ્રયત્ન છે અને ઓમ્ તેની પ્રાપ્તિ છે. ગાયત્રીમંત્રના જપથી થયેલ શુદ્ધ બુદ્ધિ દ્વારા ‘તર્સ્ય વાચક: પ્રશ્નવ:’ના વાચને સારી રીતે સમજ શકવાની ક્ષમતા પ્રાપ્ત થાય છે. જીવ-માત્ર જ્ઞાન્યેઅજ્ઞાન્યે ઓમ્ (અ-ઉ-મ્)નો જ ઉપાસક છે, એ વાતની જ્ઞાનકારી પ્રાપ્ત થતાં અન્ય દરેક જીવમાં આત્મીયતા પ્રગટે છે. પરમસત્તા ઈશ્વર વિશે સાચો ઘ્યાલ આવી જતાં જીવનમાં સંપૂર્ણ સમાધાન પ્રગટે છે.

## પત્રાંશ

તપસ્વીની લતાબહેનનો પ્રેરણાદાયી પત્ર  
યુ.એસ.એ.

પરમપૂજ્ય ગુરુજી,

સાદર પ્રશાસ, ગુરુપૂર્ણિમા માટે ઘણી મોડી છું, પરંતુ આપનાં આશીર્વાદ અને માર્ગદર્શન સતત મળતાં રહે છે અને આપની કૃપા હંમેશાં હોય છે.

પરમાત્માની પ્રાપ્તિ એ જ આપણું પરમલક્ષ્ય, આપના તરફથી જીવનનું ભાથું મળતું રહે છે અને એને પચાવવાની પાત્રતા મળે એવા પ્રયત્નો કરીએ છીએ. બાળપણમાં માતા-પિતા અને વડીલોનું માર્ગદર્શન લગ્ન પછી સારા નસીબે ખૂબ સંસ્કારી પરિવાર મળ્યો. હવે વડીલો એક પછી એક વિદ્યાય લે છે, ત્યારે ગુરુજીનું મહત્ત્વ સમજાય છે. ગુરુજી આપનો પ્રેમ, માર્ગદર્શનનું મૂલ્ય કરી ન શકાય. રોજ સવારે આપને પ્રશાસ કરી પછી દિનચર્યા શરૂ કરું છું. ‘નિશ્ચે મને તે સ્થિર પગલેથી ચલવી પહોંચાડ્યો વેર... દાખવી પ્રેમજળ્યોતિની સેર.’

ગુરુજી, ભગવાનની કૃપાથી અને વડીલોના આશીર્વાદથી દીકરો ખૂબ સમજણો છે. એનો ખૂબ સહકાર છે. એ આપને સાદર પ્રમાણ લખાયે છે. ઓમ્પરિવારના સભ્યોને અમારા યથાયોગ્ય. આપની તબિયત સારી રહે અને સમાજને આપનો અમૂલ્ય પ્રેમ અને અમૂલ્ય જ્ઞાનનો લહાવો મળતો રહે. અમારા સાણાંગ દંડવત્ પ્રશાસ શ્રી યોગેશભાઈ તથા પરિવારને જ્યનારાયણ

લિ. લતાના જ્યનારાયણ સ્વીકારશો.

● ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવો ●

કયા પ્રસંગ નિમિત્તે	સ્થળ	ઉજવવાની તારીખ
નવરાત્રિ ગરબા	શ્રી હિરીશભાઈ પટેલ શારદ એપાર્ટમેન્ટ, રાજેન્ડ્ર પાર્ક સોસાયટી, ભેરવનાથ જીઆરટીએસ સ્ટેન્ડ પાસે, મહિનગાર, અમદાવાદ	૨૯-૯-૨૦૧૯ રવિવાર સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧
ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી	મહિબા ભવન હોલ, કણાવિતી એપાર્ટમેન્ટની પાસે, કેનાલ રોડ, ચંડોળા, ભેરવનાથ-ઈસનપુર રોડ, મુર્યનગર પોલીસ ચોકી પાસે, મહિનગાર, અમદાવાદ.	૨૩-૧૦-૨૦૧૯ બુધવાર ૪-૩૦ થી ૮
બેસતુ વર્ષ	સુમન-સજની હોલ હિરાભાઈ ટાવરની પાસે, કેનાલ ગાડન રોડ, ભાડુઆતનગર, ઘોડાસર, અમદાવાદ	૨૮-૧૦-૨૦૧૯ સોમવાર સવારે ૭ થી ૯
ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી	મુ. કંકાવટી, ધ્રાંગધા - હળવદ રોડ તા. ધ્રાંગધા, જિ. સુરેન્દ્રનગર	૨૪-૧૧-૨૦૧૯ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨
શ્રી ગાયત્રીઅનુષ્ઠાન સાધનાશિભિર નિમિત્તે	‘નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ’ નાથાભાઈ એ. પટેલના ખેતરમાં, મુ. પલિયડ (વેડા), તા. કલોલ, જિ. ગાંધીનગર મો. ૯૮૨૫૦૨૩૩૦૪	૨૬-૧૨-૨૦૧૯ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨

● પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિકૃત્ત મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો-સંભરણો સંકિષ્ટમાં આવકાર્ય છે.

● “ઓમ્પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંકિષ્ટમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રાતમલારા સંપાદનસમિતિ

ओम् का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।



(समाधिष्ठान के यज्ञों का साचाद्वाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष ओम् आश्र है।
- (२५) ओम् आश्र संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) ओम् आश्र पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) ओम् आश्र का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

### ● ट्रस्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ्) छे तेनी प्रतीति बहुजनसमाजने कराववानो प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रयार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरणा ऊंच्यु लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रयार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'बहुजनहिताय-बहुजनसुखाय'ने लगतां कार्यो, जेवां के, केळवणी, तबीबी सारवार वगोरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
  - “અ૦મ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.  
- રૂતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

#### લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(મારતમાં) ...	₹ ૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(મારતમાં) ...	₹ ૫૦૦-૦૦
ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$ ૫૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$ ૧૫૦-૦૦
ઇંટક નકલની ટિંમેટ ...	₹ ૧૦-૦૦

#### લવાજમ મોકલવાનું કે રૂતમ્ભરાને લગતો પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)  
૩/બ, પલિયાડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,  
સેન્ટ એવિર્યર્સ હાઈસ્ક્વલ રોડ,  
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩  
 ૦૭૯ ૨૭૮૧૧૧૬૫

#### સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “અ૦મ્ગુરુ પ્રેમસમર્પણદ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાચે આપનું પૂરુ નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું રૂતમ્ભરા અંક મોકલવાનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરુ સરનામું L.M. નંબર સાચે લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

Web : [www.yogabhikshu.org](http://www.yogabhikshu.org)  
E-mail : [aumparivar@yahoo.com](mailto:aumparivar@yahoo.com)

Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](#)  
Playstore App. : Guru Vatsalya

Registrar of News Papers of India  
under Regd. No. 48770/90  
L-5/131/QTY./34/90-91

#### આદ્ય સંસ્થાપક તથા આદ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-  
Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU  
PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Paliadnagar Society,  
Naranpura, Ahmedabad-13  
Printed at : Shardul Printing Press  
Hon. Editor : Minish Patel  
I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09